

PŘEDNÁŠKA
JAROSLAV JIŘÍK

V ZÁŘI ZLATA A DRAHOKAMŮ

Uhrančivé kouzlo granátových šperků pozdní antiky

 17. říjen, 14:10

 Knihovna Archeologického ústavu AV ČR, Praha
Letenská 4, Praha 1

 <https://cesnet.zoom.us/j/91222761574>

PŘEDNÁŠKA JAROSLAVA JIŘÍKA

V ZÁŘI ZLATA A DRAHOKAMŮ

Uhrančivé kouzlo granátových šperků pozdní antiky

V přednášce budou představeny nedávno objevené královské klenoty z doby stěhování národů ze středních Čech. Ačkoliv jde v případě Mšece a Řevničova o dva nálezy, které spolu zdánlivě nesouvisejí – dělí je téměř století, přeci jen existuje řada styčných bodů, díky nimž můžeme odhalit řadu skrytých souvislostí. Jednou z nich je, že předměty z obou nálezů odrážejí světonázor svých tvůrců.

Opasková přezka ze Mšece, vyrobená s největší pravděpodobností v Ravenně či Konstantinopoli někdy v průběhu 70.–80. let 5. století, svým hlavním výzdobným motivem čtveřice protomů hlaviček orlů v geometrickém cloisonné stylu nachází paralely ve starokřesťanské ikonografii a narativitě. Zásadním zjištěním je doložení přítomnosti českých granátů, které se v našem případě objevují vůbec poprvé v dějinách šperkařství a technologie. Přítomnost indických a cejlonských almandinů zase ukazují na dálkové kontakty a význam maritimní větve hedvábné stezky. Nově objevené předměty mají analogie v nejznámějších hrobových souborech druhé poloviny 5. století v Evropě. Lze dokonce hovořit o poměrně uzavřeném okruhu královských insignií Tournai – Apahida – Mšec. Naproti tomu honosný závěs koňské ohlávky z Řevničova, ač chronologicky mladší, se svým motivem v podobě masky s přilbou vendelského typu a dvěma dravci po stranách hlásí k hlavní postavám starogermánského severského pantheonu.

Předměty ze Mšece i Řevničova byly po svém objevení podrobeny systematickému technologickému a materiálovému průzkumu. Tyto analýzy a také porovnání se známými nálezy obdobného charakteru nám umožňují nastítnit rámcovou „biografii“ těchto nálezů. Opět se v plném rozsahu potvrdil mimořádný význam mezioborové a široké mezinárodní spolupráce (ČR, Francie, Německo, Švédsko, Rumunsko, Slovinsko, Egypt, Španělsko, Velká Británie), čemuž se bude naše přednáška detailně věnovat.

